

Jaarprogramma groep 6

Lezen

De volgende leesvormen komen in groep 6 aan bod:

* **Begrijpend lezen**

De methode die we gebruiken heet “ *Nieuwsbegrip XL*”. Het stimuleert het leesbegrip op een leuke, aansprekende manier. Actuele teksten worden als uitgangspunt gebruikt en er wordt structureel aan woordenschat gewerkt. Nieuwsbegrip gaat uit van 5 strategieën: voorspellen, ophelderen van onduidelijkheden, samenvatten, vragen stellen en relaties/verwijswoorden.

Iedere week bevat één instructieles. In de instructielessen maakt de leerkracht met de kinderen gebruik van een informatieve leestekst gebaseerd op de actualiteit. Met actuele teksten oefenen de kinderen de geleerde vaardigheden uit de instructieles. Via een vast stappenplan en een vragenlijst leren de kinderen hoe ze de juiste informatie uit een tekst kunnen halen. Dit wordt 1x per week gedaan en de leerkracht begeleidt de kinderen hierin. De kopieerbladen worden na de les mee naar huis gegeven. Daarnaast oefenen de kinderen de aangeleerde vaardigheden 1x per week zelfstandig op de computer door middel van andere tekstsoorten.

* **Technisch Lezen**

Kenmerken van een goede technische leesvaardigheid zijn accuratesse (correct lezen) en vlotheid (vlot lezen). Deze beide kenmerken zijn belangrijk voor begrijpend lezen. De verschillen in leesvaardigheid kunnen enorm groot zijn. Om deze verschillen hanteerbaar te maken, maken wij gebruik van de technisch leesmethode Estafette.

Via deze methode krijgen kinderen die er behoefte aan hebben instructie en begeleiding. Kinderen die behoefte hebben aan een verlengde leertijd, krijgen meer tijd om de gestelde doelen te behalen.

Kinderen die geen behoefte hebben aan instructie en begeleiding, krijgen de gelegenheid zelfstandig te werken.

De kinderen die het hoogste leesniveau bereikt hebben blijven op diverse manieren met boeken werken om het leesniveau/ leestempo te handhaven en/of te verhogen.

Om te beoordelen voor welke aanpak uw kind in aanmerking komt gaan we uit van de scores van toetsen. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de scores van de DMT toets van CITO en de toets Technisch Lezen van CITO. In september en in januari wordt er een indeling gemaakt welk kind voor welke aanpak in aanmerking komt.

Daarnaast lezen de kinderen minimaal 4 keer per week 10 minuten zelfstandig in een eigen gekozen leesboek zeker ook om het leesplezier te behouden / verhogen.

Taal

Taal in beeld

De methode biedt een jaarprogramma voor 34 schoolweken. Hierin zijn opgenomen: acht blokken van vier weken en twee uitloopweken (één na blok vier en één na blok acht). In de eerste drie weken van elk blok worden twaalf basislessen aangeboden. In de vierde week is er een toetstaak. Afhankelijk van de resultaten krijgen de leerlingen daarna herhalingstaken of plustaken.

Blok 1 is een herhalingsblok van het voorgaande jaar waarin kort de belangrijkste stof aan bod komt

Blok 8 is een terugblikblok waarin de leerstof van dat schooljaar kort wordt samengevat en herhaald. Over de jaren heen bevatten alle blokken voor alle jaargroepen dezelfde thema's.

De leerstof in Taal in beeld kent vier taaldomeinen:

1. woordenschat: woordleervaardigheden, woordonthoudvaardigheden, strategieën
2. spreken/luisteren: gesprekstechnieken, spreek/luister situaties, lichaamstaal, woordgebruik
3. schrijven (stellen): tekstoorten schrijven, tekstonderdelen, woordgebruik, opbouw, lay out
4. taalbeschouwing: woordbouw, zinsbouw, ontleden en taalgebruik

Spelling

Spelling in beeld

Spelling in beeld gaat uit van het leren spellen door het toepassen van strategieën.

De aandacht gaat uit naar het spellingproduct (zoveel mogelijk woorden goed schrijven), en naar het spellingproces (de juiste denkwijze volgen).

De leerstof in Spelling in beeld is gebaseerd op drie strategieën:

1. Klankstrategie, schrijven zoals je het woord hoort.
2. Regelstrategie, het toepassen van de spelling regel,
3. Weetstrategie

In groep 6 maken de leerlingen kennis met de werkwoordspelling

De leerlingen leren de drie persoonsvormen van de tegenwoordige tijd te schrijven. Daarnaast leren de leerlingen werkwoorden te herkennen. Zij leren de termen hele werkwoord en persoonsvorm. Naast de spelling van werkwoorden, worden wekelijks nieuwe spellingscategorieën aangeboden.

Voor de evaluatie per blok zijn er in elk blok twee dictees opgenomen. Een signaaldictee na les 5 en een controledictee na les 6. Het signaaldictee is een oefendictee. Bij ieder woord wordt de passende strategie gekozen. De leerlingen geven aan of ze denken dat het woord goed geschreven is. Ze kijken hun eigen dictee na en verbeteren de fouten. De uitlegkaarten kunnen nog eens worden doorgenomen.

Als de stof door leerlingen onvoldoende wordt beheerst, dan zijn er mogelijkheden voor begeleide herhalingslessen.

Rekenen

De Methode “**Alles telt**” is een realistische reken- en wiskunde-methode. Het organisatiemodel van Alles telt kent twee hoofdcomponenten: een leerkrachtgebonden les en een les zelfstandig werken. De methode bestaat uit 6 blokken van 25 lessen. Een blok duurt 6 weken. Elke lesweek bestaat uit vijf lessen: twee interactieve, leerkrachtgebonden lessen en drie zelfstandig werkenlessen (grotendeels leerkrachtvrij). Deze lestypen wisselen elkaar systematisch af.

In de zesde week worden de leerlingen getoetst. Aan de hand van de score kan de leerkracht bepalen welke leerlingen nog basisstof moeten herhalen en welke leerlingen verrijkingsstof aankunnen.

We rekenen in de eigen groep. Differentiatie binnen de groep vindt plaats op 4 niveaus.

Alle leerlingen doen mee met de instructie van de groep. Daarna kan elke leerling de leerstof op zijn/haar eigen niveau verwerken:

- het reguliere programma
- plusschriften voor zeer goede rekenaars
- het minimumprogramma voor zwakke rekenaars
- maatschriften voor zeer zwakke rekenaars

De vaste hoofdonderdelen keren jaarlijks terug, daarbij wordt in groep 6 specifiek de aandacht gericht op:

- **basisvaardigheden**
 - getalrelaties en getalbegrip, cijferend optellen, cijferend aftrekken, cijferend vermenigvuldigen en delen
- **meten, tijd en geld**
 - lengte en omtrek

- oppervlakte
- inhoud/volume
- gewicht
- meetkunde
- geld
- tijd
- betekenis van kommagetallen in relatie met geld
- plattegronden, kaart en schaal
- meetkundige figuren in platte vlak
- **breuken, verhoudingen**
 - breuken vergelijken en relateren aan hoeveelheden
 - verhoudingen en verhoudingstabellen
 - tabellen en grafieken aflezen

Schrijven

De methode “**Schrift**” biedt verschillende werkvormen aan om de coördinatie van het schrijven te oefenen. Naast het schrijven in het schrijfschrift, krijgen de leerlingen allerlei losse oefeningen. De leerlingen beheersen alle kapitalen (hoofdletters) en kleine letters. Door middel van oefeningen worden deze voortdurend herhaald. De nadruk ligt bij deze methode op de kwaliteit van het schrijven en niet zozeer op de kwantiteit. Het gaat er om dat de kinderen netjes leren schrijven. In de loop van groep 6 wordt er in deze methode het blokschrift aangeboden. Kinderen leren hierbij hoe ze netjes in blokschrift kunnen werken met een juiste spatiering tussen letters en woorden. Ook aan de vormen van de letters wordt daarbij aandacht geschonken. In de gewone werkboeken en schriften wordt aan elkaar geschreven.

Wereldoriëntatie

Wereldoriëntatie is een verzamelnaam voor een aantal vakken welke met elkaar geïntegreerd zijn. Op de Regenboog werken we met de methodes:

Wijzer door de wereld - aardrijkskunde

In groep 6 staat Nederland centraal.
De leerstof is verdeeld over 8 hoofdstukken van 5 lessen.
Elk hoofdstuk bestaat uit:

- 3 basislessen
- 1 toetsles
- 1 herhaling en/ of verdiepingles

De basislessen bevatten alles wat een leerling moet beheersen. Na de basislessen volgt de toets. Na de toets volgt er nog een herhaling / verdiepingles

De herhalingsles biedt de informatie nog een keer in vogelvlucht aan. Leerlingen, die moeite hadden met de toets, krijgen de stof nog een keer aan de hand van opdrachten aangeboden. Daarnaast zijn er verdiepingsoopdrachten om extra uitdaging te bieden.

De thema's zijn als volgt verdeeld:

Leerstof	Topografie
Blok 1 Nederland	Alle provincies, provinciehoofdsteden en Amsterdam
Blok 2 Op het platteland	Noord Nederland (Friesland, Groningen en Drenthe)
Blok 3 Hoog en laag	Regio's en Waddeneilanden
Blok 4 Aan het werk	Zuid Nederland (Noord-Brabant en Limburg)
Blok 5 Dicht op elkaar	West Nederland (Noord -en Zuid Nederland en Utrecht)
Blok 6 Help! Natte voeten!	Zeeland en Flevoland
Blok 7 Natuur om ons heen	Oost-Nederland (Overijssel en Gelderland)
Blok 8 Nederland hier en daar	Nederlandse Antillen en Suriname (facultatief)

De topografie krijgen de kinderen als huiswerk om thuis te leren.

Bij de tijd – geschiedenis

De methode “ **Bij de tijd**” is opgebouwd in 10 chronologische tijdvakken, die gedurende groep 5 t/m 8 terugkeren. Nederland staat in groep 6 centraal. De leerstof bestaat uit 8 blokken van 4 lessen. Elk blok bestaat uit een instructie les en drie zelfstandig werklessen. Binnen de lessen is duidelijk sprake van differentiatie in vragen en opdrachten. In het werkboek en op de kopieerbladen staan bloemetjesvragen. Deze zijn verdiepend en stellen hogere eisen aan het inlevingsvermogen. Deze vragen hoeven niet door alle leerlingen gemaakt te worden. Het blok wordt afgesloten met een toets. De leerlingen krijgen een samenvatting met daarbij behorende studievragen, zodat zij dit tijdens het zelfstandig werken nog een paar keer kunnen overlezen.

Thema's die onder andere aan bod zullen komen zijn:

- *Romeinen bij de Rijn*
- *Een middeleeuwse stad*
- *Willem van Oranje en de Spanjaarden*
- *De Franse tijd*
- *Gelijke rechten*
- *De jaren vijftig*

Natuurlijk - Biologie

De methode **Natuurlijk** is verdeeld over 8 blokken. Elk blok bestaat uit 4 lessen. Het blok wordt afgesloten met een toets.

Onderwerpen die aan bod zullen komen zijn:

- *Voortplanting*
- *Mobiliteit : in beweging, lopen op zes poten*
- *Energie en kracht*
- *Licht, geluid en warmte*
- *Waarneming, transport en afweer: ogen en oren, gezond, proeven*
- *Voeding*

Daarnaast doen we mee met projecten van Natuur en Milieu Educatie en hebben we enkele excursies.

Werkstuk/spreekbeurt

De leerlingen doen/maken drie verschillende opdrachten:

- Poster

De kinderen leren hierbij:

- Een tekst samenvatten waarbij gebruik gemaakt wordt van sleutelwoorden
- In eigen woorden vertellen wat zij gelezen hebben
- Een mooie poster maken op een groot vel
- In tweetallen samenwerken en goede afspraken maken

- Werkstuk samen

We maken gezamenlijk een werkstuk met als thema 'vulkanen'. De leerkracht neemt de kinderen mee in de aanpak rondom het maken van een werkstuk. Samen verdiepen wij ons in de stof en selecteren wij sleutelwoorden. De kinderen schrijven zelf de teksten.

- Boekbespreking

De boekbespreking wordt aan de hand van een aangeboden formulier vanuit school gemaakt en thuis voorbereid.

Verkeer

Aan de hand van de jeugd-verkeerskrant behandelen we dit jaar de volgende thema's:

- De schoolroute, wat kom je onderweg tegen?
- Voorrang
- Plaats op de weg
- Openbaar vervoer en spoorwegovergangen
- Voorgaan
- Helpen en hinderen
- Borden en de rotonde
- Veilig spelen

Beeldende Vorming

Iedere week besteden we expliciet tijd aan tekenen/ handvaardigheid. Hierbij komen verschillende technieken en materialen aan bod. In een driejaarlijkse cyclus borgen wij dat elk kind meerdere technieken aangeboden krijgt in de loop van de schooljaren.

Muziek

We zingen liedjes uit de muziekmethode “**Moet je doen**” / “**Eigenwijs**” en uit eigen bronnen. Ook bij andere vakken en thema's wordt muzikale vorming geïntegreerd.

Lichamelijke opvoeding

De kinderen hebben twee maal in de week een gymnastiekles. In verband met veiligheid/ hygiëne zijn aparte gymschoenen, T-shirt en short of gypakje en lang haar vastgemaakt met een elastiekje verplicht. De leerlingen douchen na afloop. Eén les wordt gegeven door de vakleerkracht: Martijn Jansen, de andere les vaak door de groepsleerkracht (gymtijden zijn te vinden op de website).

PAD Leerplan (Programma Alternatieve Denkstrategieën)

De leerlingen leren tijdens de PAD lessen Proberen Anders te Denken. Aan de hand van verschillende werkvormen praten de leerlingen over fijne (geel) en minder prettige (blauw) gevoelens. Regelmatig zetten de leerlingen hun padkaartjes neer, dit om aan te geven hoe zij zich op dat moment voelen. Gedurende één week zal één leerling centraal staan als PAD - kind van de week. Klasgenoten, de leerling zelf en de leerkracht geven een compliment aan het PAD - kind. Zo proberen wij elkaar bewust te maken van ons gedrag en om daar op een juiste manier mee om te gaan. Het leerplan richt zich o.a. op de volgende concrete doelen:

- Toenemende zelfcontrole: je bezinnen voordat je handelt
- Gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen versterken en vaardig worden in het geven/ ontvangen van complimenten
- Toenemend begrip en gebruik van woorden die betrekking hebben op gevoelens.
- Beter de relatie zien tussen oorzaken en gevolgen, dat zal leiden tot een beter verantwoordelijkheidsgevoel
- Beter beseffen en begrijpen hoe je gedrag anderen beïnvloedt
- Kennis nemen en hanteren van stappen, die je moet nemen bij het oplossen van sociale problemen: rustig nadenken, probleem en gevoelens vaststellen, verschillende oplossingen bedenken, gevolgen inschatten, oplossing uitproberen en opnieuw proberen als een oplossing mislukt
- Vaardiger worden in voorkomen en / of oplossen van problemen en conflicten

Catechese

We werken met de methode Hemel en aarde.

Vijfmaal per jaar wordt er een nieuw project aangeboden; met Kerstmis en Pasen horen daar ook vieringen bij.

Met deze lessen willen we de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen stimuleren en begeleiden. In de lessen komen gebruiken, verhalen en symbolen uit allerlei godsdiensten aan de orde, zodat kinderen ook naast het katholicisme in aanraking komen met andere wereldgodsdiensten.

Computer

We beschikken over diverse computers. Die gebruiken we bij verschillende activiteiten/ vakken. Alle computers zijn aangesloten op het netwerk, waardoor de leerlingen op alle plekken in de school aan eigen documenten kunnen werken. Daarnaast maken leerlingen gebruik van het internet. O.a. met Nieuwsbegrip XL maken de kinderen gebruik van een chromebook.

Adaptief onderwijs

In het adaptief onderwijs staan drie kernwoorden centraal:

- Relatie
- Competentie
- Autonomie

Deze drie kernwoorden centraal stellend in onze wijze van onderwijs geven, zijn wij van mening dat wij de kinderen in de volle breedte de bagage meegeven die wij hen in hun verdere leven willen meegeven.

Een direct gevolg van deze wijze van onderwijs geven is niet het onderwijs, maar **het kind centraal te stellen**. "Kind volgend onderwijs", of ook wel: Onderwijs op maat.

Wat doen wij al in de praktijk:

Dag- en weekplannen.

Vanaf groep 4 tot en met groep 8 werken de kinderen met dagplannen en/of weekplannen. Hierbij wordt er in de leerstof voor de kinderen onderscheid gemaakt in de hoeveelheid stof en de moeilijkheidsgraad. Er wordt bijvoorbeeld geschrapt in het aantal te maken rijtjes sommen én het is mogelijk dat kinderen in de stof vooruit werken.

Op het weekplan staan de lesdoelen waar de kinderen aan werken. Ook kunnen kinderen aangeven in hoeverre zij dit lesdoel behaald hebben. Hiermee wordt het eigenaarschap en de betrokkenheid van de leerlingen vergroot.

Zelfstandig werken.

Een belangrijk vereiste voor het werken met weekplannen is het zelfstandig kunnen werken. Kinderen moeten in staat zijn zelf hun problemen op te kunnen lossen, of door middel van uitgestelde aandacht toch verder te kunnen gaan met hun werk. Wanneer de groep hiertoe in staat is, is de leerkracht in staat kinderen individueel te begeleiden. Kinderen worden hiertoe uitgenodigd door de leerkracht, of komen op eigen verzoek voor extra uitleg van bepaalde stof.

Bij het zelfstandig werken maken wij gebruik van een dobbelsteen. Met deze dobbelsteen kunnen kinderen aangeven wanneer zij een vraag hebben aan de leerkracht, wanneer zij niet gestoord willen worden tijdens het werken en wanneer een klasgenootje wel een vraag aan hen mag stellen.

Op het weekplan staan ook opdrachten die gemaakt kunnen worden als de verplichte opdrachten afgerond zijn. Dit zijn keuzeopdrachten. Wij proberen aan te sluiten bij onderwerpen die behandeld worden in de zaakvakken en aan verschillende interesses tegemoet te komen.

Gedifferentieerde instructie

Leerkrachten geven meer instructie op niveau. Wij stellen steeds meer de leerlingen in staat zelf te bepalen of zij naar de uitleg luisteren of niet. Het onnodig luisteren naar de instructie wordt hiermee voorkomen. De leerlingen worden hierdoor gestimuleerd om zelf meer eigenaarschap te laten zien. De leerkrachten zullen dit proces uiteraard begeleiden. Hierdoor wordt het mogelijk uitgebreider stil te staan bij die leerlingen die deze instructie nodig hebben.

Huiswerk

De kinderen krijgen 1x per week huiswerk mee. De opdracht wordt opgeschreven in de agenda. De leerlingen dienen bij aanvang van het schooljaar in het bezit te zijn van een agenda. Deze wordt door de leerling zelf aangeschaft.

Op dinsdag vullen we de agenda in en gaat het huiswerk mee naar huis.

De kinderen krijgen een week de tijd om dit te maken.

Naast het standaard huiswerk krijgen de kinderen samenvattingen voor de wereldoriënterende vakken mee, vlak voor de toets. Zij hebben dan de mogelijkheid dit thuis te leren.

Voor het voortgezet onderwijs is het belangrijk dat de kinderen leren het huiswerk te maken en leren plannen. Via de agenda kunt u controleren hoe uw kind met het huiswerk omgaat. Ook de boekbespreking en het uittypen van teksten voor docu valt onder het huiswerk.

**Miryam van Beaumont en Lia Droogh,
Liesbeth van Riet en Lydia Wildemans
Sarike de Bruin**